

OCHO ESCENAS DE TOKYO

de Osamu Dazai

El mes de maig ens hem apropat a aquesta polèmica i alhora venerada figura de la literatura japonesa: Osamu Dazai, pseudònim de Shuji Tsushima (1909 - 1948). Ho hem fet de la mà d'un recull de nou contes intitulat "Ocho escenas de Tokio" que és també el títol d'un dels relats, segurament el més empeltat de la seva biografia, perquè ens hi explica el seu procés vital lligat al seu procés d'entrada i professionalització en el món de la literatura.

Els relats ens duen directament al nihilisme del Dostoievski autor de "Crim i Càstig", al Raskòlnikov que menysprea la vida humana fins al punt que el du a l'assassinat sense remordiments; només que en el cas del japonès, el nihilisme el du a menysprear la seva pròpia vida fins a tal punt que el suïcidi és constantment contemplat com a única solució per sortir d'aquest món contradictori. Certament, l'autor, Dazai, va intentar suïcidar-se fins a quatre vegades, la darrera amb èxit una mica abans de fer els 39 anys.

A l'edició en castellà, cada relat va acompanyat d'una fotografia de l'autor o d'alguna persona important en la seva biografia com el relat "Femenino" on hi ha el retrat de Tanabe Shimedo, la primera dona morta en una de les seves temptatives de suïcidi en parella. En aquest relat, s'escenifica la confusió entre biografia i literatura, perquè som testimonis de la conversa de dos homes construint una escena sobre dos amants on hi ha maltractament psicològic: sembla que és la construcció a dues veus d'una escena literària però al final sembla que és la reconstrucció d'un episodi real, cosa que ens fa passar del rebuig a l'esfereïment. Una de les frases del conte ens du directament al Raskòlnikov de Dostoievski que veia en l'amor una humiliació, malgrat ser allò que al final el redimeix (l'autor rus va construir un personatge nihilista però ell no ho era pas): "Amar a algú es posar la teua vida en la cuerda floja".

Un altre dels relats veritablement esborronador és "Paisaje dorado" on l'autor, que sabem fill d'un ric terratinent japonès, confessa la seva relació amb les minyones: "Nunca fui un chico demasiado agradable. Les di muchos quebraderos de cabeza a nuestras criadas. La torpeza era algo que no podía soportar en la gente y era especialmente duro en las sirvientas más obtusas." Aquí ja no trobem solament la creació de Raskòlnikov sinó al mateix Nietzsche car el Nihilisme és una teoria que no contempla l'estima al proïsme ni la igualtat entre els éssers humans sinó, ans al contrari, una jerarquia on l'home dotat està per damunt de qualsevol inferior, on la veritable intel·ligència se situa al pòdium, molt per damunt de la resta de mortals; és la teoria que justifica el menyspreu a aquell que és considerat inferior. Dazai no té cap inconvenient a confessar el maltractament i menysteniment que infligeix a les minyones, especialment a una d'elles a qui trepitja sense cap remordiment: "Aquella era una época, debo admitirlo, en la que, a mi pesar, me sentía y me comportaba como un monstruo. Ser consciente de ello no me impidió seguir

atormentándola. Tenía la impresión de que aquella era mi misión en la vida. No tenía paciencia con la gente ignorante y lerda. Es simple. Es un rasgo de mi carácter que, de alguna forma, me acompaña todavía hasta hoy.” El relat l’inspira l’astorament que li provoca trobar-se la mateixa minyona molts anys després, sotmesa a un marit que agraeix el tracte que va rebre a la casa de Dazai.

Encara en el seguiment de la teoria filosòfica del Nihilisme duta a la literatura, destacaria el conte “Sin bromas” que explica com l’autor martiritza un noi recent arribat a Tòquio procedent del món rural per distreure’s, encara que acaba atracant-lo empès pel desig de veure’l patir i alhora per pal·liar les dificultats econòmiques a les quals es veu sotmès des que la família el va repudiar.

D’altra banda, parlaria de dos contes que, sense endinsar-nos en cap filosofia, ens mostren la capacitat de l’ésser humà de menysprear-se i ser menyspreat alhora: “Dos pequeñas palabras” ens fan veure en la transacció de diners en una finestreta de banc, la transferència d’esperit. Els bitllets que ingressa un home vell de la fraudulenta pensió d’una filla morta, són els bitllets que rep Dazai en el banc i que li serveixen per emborratxar-se amb un whisky on hi veu l’esperit d’una jove verge que li farà escriure un relat amb reminiscències eròtiques. “Demonios apuestos y cigarrillos” parla de com l’editorial japonesa de Dazai li proposa barrejar-se amb els vagabunds i indigents per fer-li una fotografia (immortalitzada al costat del relat), l’autor observa els nens que fumen burilles preses del terra i diu una de les frases més boniques de tot el llibre, de les poques que s’aparten de la llosa del seu pessimisme vital: “Los ángeles vuelan en el cielo. Dios dispone que sus alas desaparezcan y caen suavemente en cualquier parte del planeta como si estuvieran colgados de paracaídas. Yo aterricé en la nieve del norte del país, tú en una arboleda de naranjos del sur y estos chicos en el parque de Ueno. Esa es la única diferencia entre nosotros. Creced rectos y auténticos, chicos. Recordad: No permitáis que vuestro aspecto os preocupe. No fuméis. No bebáis excepto en ocasiones especiales. Encontrad una chica recatada, moderadamente elegante y enamoraos de ella durante mucho, mucho tiempo.”

Finalment, deixeu-me que destaquï un dels relats, autèntic conte perquè se separa de l’autobiografia per fer al·legoria: “El sonido del martillo”. Un noi escriu una carta, suposadament a l’autor, per consultar-li un problema que pateix des de fa anys. Cada cop que s’interessa o s’apassiona per alguna cosa o per algú, quan és a prop d’aconseguir fer realitat o apropar-se a la il·lusió, sent un so, similar al d’un martell, al cap i llavors, com si fos un encanteri, automàticament perd l’interès, la passió i la il·lusió i passa a mostrar-se totalment indiferent a l’estímul que abans l’empenyia. El so del martell el fa passar de l’entusiasme a l’absurd en uns segons. A la carta demana consell, desesperat de no poder aferrar-se a res. La resposta de l’autor conté la frase següent: “No temáis a aquellos que asesinan el cuerpo pero son incapaces de matar el alma; temed a quines son capaces de destruir cuerpo y espíritu en el infierno”. No oblidem que

la curta vida de Dazai viu les dues guerres mundials i que escull morir poc temps després d'acabar la segona.

Bona lectura, si teniu ganes d'endinsar-vos en el Nihilisme japonès!

Muntsa Farré